

MFD:s uppföljning av kommuner 2022

Genom att fylla i enkäten och **skicka in era svar senast den 14 november 2022** deltar ni i Myndigheten för delaktighets årliga uppföljning av hur kommunen arbetar strategiskt med sitt uppdrag inom funktionshinderpolitiken.

Uppdraget är att bidra till jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Ett strategiskt arbete innebär bland annat att förbättra tillgängligheten och att undanröja hinder för delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Enkäten berör både kommunens arbetsgivarperspektiv och verksamhet gentemot medborgarna. År 2022 ställer MFD också ett antal tematiska frågor som rör uppföljning och organisering av kommunens uppdrag inom funktionshinderpolitiken.

När ni har svarat på enkäten får ni en sammanfattning som visar vad ni kan eller bör göra för att förbättra arbetet i kommunen.

Resultatet av uppföljningen presenterar vi på MFD:s webbplats i början av 2023 och i myndighetens årliga redovisning till regeringen under våren 2023. Era svar är viktiga bidrag till vår uppföljning av funktionshinderspolicen.

Om ni vill veta mer om uppföljningen är ni välkomna att mejla oss på uppfoljning@mfd.se.

Så här svarar ni på enkäten

- Läs gärna informationstexterna som finns under varje fråga.
- Det går att skicka vidare enkätlänken om ni är flera personer som ska svara på frågorna. Men kom ihåg att det bara är en person åt gången som kan använda länken.
- När ni har svarat på alla frågor och kommit till sista sidan i enkäten bockar ni i "Jag vill skicka in kommunens svar*" och klickar på "Skicka".
- När ni klickat på "Skicka" får ni en sammanfattning av era svar och stöd för att arbeta vidare med frågorna.
- Klicka på "Redigera svar" i sammanfattningen om ni vill ändra något av era svar. Ni kan redigera svaren fram till att ni klickar på "Avsluta".
- Spara era svar genom att klicka på ikonerna för att skriva ut, spara som pdf eller skicka vidare med e-post i sammanfattningen. Använd dessa funktioner om ni vill diarieföra era svar.
- Avsluta enkäten genom att klicka på "Avsluta". Nu kan enkätlänken inte öppnas igen och ni kan inte göra några ändringar.

Kontaktperson

Ange gärna en kontaktperson, så att vi vet vem vi ska kontakta om vi har några frågor. Vi meddelar kontaktpersonen när resultatet av uppföljningen är publicerat på MFD:s webbplats i början av 2023.

Myndigheten för delaktighet följer Dataskyddsförordningen (GDPR). [Personuppgiftspolicy på mfd.se](#)

Kontaktuppgifter

Har tjänstepersoner på kommunledningsnivå deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderspolitiska målet och dess inriktning under de senaste tolv månaderna?

- Ja, de flesta
- Ja, någon eller några
- Nej

Har tjänstepersoner på förvaltningsnivå deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderspolitiska målet och dess inriktning under de senaste tolv månaderna?

- Ja, de flesta
- Ja, någon eller några
- Nej

Kommentar

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

För att nå det nationella målet ska genomförandet av funktionshinderspolitiken inriktas mot fyra arbets sätt:

- Principen om universell utformning.
- Identifiera och åtgärda befintliga brister i tillgängligheten.
- Individuella stöd och lösningar för individens självständighet.
- Förebygga och motverka diskriminering.

Kunskapshöjande insatser

Kunskapshöjande insatser är utbildningar eller andra kompetensutvecklande åtgärder. Det handlar exempelvis om webbutbildningar, seminarier eller konferenser internt eller externt.

Finns det bland tjänstepersoner på kommunledningsnivå kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning?

- Ja, bland de flesta
- Ja, bland vissa
- Nej

Kommentar

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Sverige har antagit FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det innebär att hela samhället ska arbeta för att förverkliga dess innehåll.

Alla har rätt att vara fullvärdiga medborgare och ta del av mänskliga rättigheter. Konventionen förtydligar att ingen människa får diskrimineras eller uteslutas från någon del av samhällslivet.

Genom att ha kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kan ni bidra till ökad tillgänglighet och att personer med funktionsnedsättning ges full delaktighet i samhällslivet.

På kommunnivå, har ni målsättningar i en strategi eller styrdokument som ni använder för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor i kommunen?

- Ja
- Nej

Kommentar

Systematiskt arbete med funktionshindersfrågor

För att arbetet med funktionshinderfrågor ska bli framgångsrikt och hållbart är det bra med struktur och systematik. Ett systematiskt arbete kan ge stöd och förståelse för hur ni ska arbeta med tillgänglighet och delaktighet i verksamheten. Det tydliggör även vilket ansvar olika delar av verksamheter inom kommunen har och på vilket sätt de behöver arbeta.

Ett sätt för att skapa systematik i arbetet är att utgå från en funktionshinderspolitisk strategi. Ett annat sätt är att arbetet med funktionshinderfrågor integreras i andra övergripande dokument.

Det kan också vara aktuellt att integrera detta i riktlinjer och processer för olika uppdrag/verksamheter.

Funktionshinderpolitisk strategi

En funktionshinderpolitisk strategi är ett dokument som bidrar till att styra och systematisera arbetet med funktionshinderfrågor. Strategin kan till exempel vara en plan, ett program eller motsvarande.

Följer ni upp målsättningarna som finns i er strategi eller styrdokument som används för att systematisera funktionshindersfrågor i kommunen?

Ja

Nej

På vilket sätt tillämpas målsättningarna inom kommunen? Flera svar möjliga

- Genom verksamhetsplaner
- Genom handlingsplaner
- Genom verksamhetsanpassade rutiner och arbetssätt
- Genom ägardirektiv
- Genom integrering i linjearbetet
- Genom arbetsgrupp/-er

Genom kontinuerlig utbildning av anställda

Vid upphandling av utförare

Annat, vad... _____

Kommentar

Ingår ett funktionshinderperspektiv i ert övriga arbete med mångfaldsfrågor, exempelvis barnrätt, jämställdhet eller Agenda 2030?

I stor utsträckning

I liten utsträckning

Inte alls

Kommentar

Finns det någon eller några tjänstepersoner i er kommun som har ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor?

Ja

Nej

Kommentar

Ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor

Genom att ge någon/några ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor säkerställer ni att frågorna samordnas för att skapa delaktighet för alla medborgare.

Ansvaret kan innebära att ta fram policys och strategier samt att integrera frågorna i verksamheten.

De som har ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor kan sitta på kommunlednings- eller förvaltningsnivå.

Inom vilken del/delar av organisationen finns den/de som har ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor?

I vilken utsträckning arbetar ni med att föra regelbunden och strukturerad dialog med, och inhämta kunskap, från personer med funktionsnedsättning?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Kommentar

Aktiv involvering, föra dialog och inhämta kunskap från personer

med funktionsnedsättning

Dialog kan föras med funktionshindersonsorganisationer i organiserade möten. Dialog kan också ske direkt med personer med funktionsnedsättning genom exempelvis stormöten, djupintervjuer, enkäter och trygghetsvandringar.

När ni för dialog och inhämtar kunskap och synpunkter från personer med funktionsnedsättning får ni ökad kunskap om hinder för delaktighet och vad ni kan göra för att åtgärda dem.

Att Sverige har antagit FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning innebär att staten, regioner och kommuner ska involvera personer med funktionsnedsättning i beslut och verksamheter som på olika sätt berör deras liv. Aktiv involvering beskrivs i artikel 4.3 i FN-konventionen:

”I utformning och genomförande av lagstiftning och riktlinjer för att genomföra denna konvention och i andra beslutsfattande processer angående frågor som berör personer med funktionsnedsättning ska konventionsstaterna nära samråda med och aktivt involvera personer med funktionsnedsättning, däribland barn med funktionsnedsättning, genom de organisationer som företräder dem.”

Hur sker dialog och inhämtning av kunskap från personer med funktionsnedsättning? Flera svar möjliga

Genom centralt samråd med funktionshindersonsorganisationer

Genom verksamhetsnära samråd

Genom riktade dialoger/ Fokusgrupper

Genom enkät-/intervjuundersökningar

Genom löpande kontakter med enskilda

Annat, vad... _____

Kommentar

Har ni under de senaste tolv månaderna ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandling, när så är relevant?

Ja, i alla eller de flesta upphandlingar

Ja, i någon eller några upphandlingar

Nej

Kommentar

Krav på tillgänglighet vid upphandling

Att ställa krav på tillgänglighet i upphandlingar är ett effektivt sätt att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Det bidrar till att fler lokaler, produkter och tjänster blir tillgängliga och enklare att använda.

Att ställa krav på tillgänglighet är reglerat i lagen om offentlig upphandling. I 9 kap. 2 § LOU står det att när det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Detta gäller över tröskelvärdena.

I vilken utsträckning utvärderar ni om upphandlade produkter/tjänster uppfyller de krav på tillgänglighet som ni ställt?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Kommentar

I vilken utsträckning inkluderar ni tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Kommentar

Tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna arbeta på lika villkor behöver arbetsmiljön vara öppen, inkluderande och tillgänglig. En tillgänglig arbetsmiljö tar hänsyn till fysiska, psykiska, kognitiva och sociala aspekter av arbetsförhållandena och öppnar upp för mångfald på arbetsplatsen.

Alla arbetsgivare ska arbeta med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering på arbetsplatsen. Genom att tillgänglighetsfrågorna finns med i det systematiska arbetsmiljöarbetet kan arbetsgivaren arbeta förebyggande. Vid behov ska arbetsgivaren anpassa arbetsmiljön för en enskild arbetstagare.

I vilken utsträckning säkerställer ni på kommunnivå att era rekryteringsprocesser ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster hos er?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Kommentar

Göra rekryteringsprocessen tillgänglig

När ni säkerställer att personer med funktionsnedsättning har lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster hos er får ni tillgång till en bredd av kompetens och ni bidrar till att er personal bättre speglar kommunens invånare. En förutsättning för detta är att hela rekryteringsprocessen är tillgänglig.

En tillgänglig rekryteringsprocess handlar bland annat om att digitala rekryteringsverktyg är tillgängliga och att krav i annonser inte utesluter personer med funktionsnedsättning på ett diskriminerande sätt.

Det kan också vara att motverka att förutfattade meningar styr valet av sökande, att hålla intervjuer i tillgängliga lokaler och att använda personlighetstester som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

I vilken utsträckning har ni utformat era interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, på ett tillgängligt sätt?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Kommentar

Interna arbets- och kommunikationsplattformar

När era interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, är tillgängligt utformade kan fler medarbetare använda dem. Det bidrar också till att tröskeln för att anställa personer med funktionsnedsättning blir lägre.

Datasystem och programvaror som inte är tillgängliga är ett hinder i vardagen för många, inte bara för personer med funktionsnedsättning. Otillgängliga system och tjänster kan medföra att ni inte kan tillvarata medarbetarnas resurser fullt ut.

I vilken utsträckning har ni utformat er externa webbplats på ett tillgängligt

sätt?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Kommentar

Tillgängliga webbplatser

Digitaliseringen innebär att invånare ska kunna ta kontakt och ta del av information digitalt. För att detta ska fungera är det centralt att er externa webbplats är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Om ni följer den europeiska standarden EN 301 549 för struktur, kodning, formgivning och innehåll på en webbplats blir innehållet tillgängligt för fler. Då kan varje användare utifrån sina förutsättningar ta del av innehållet.

Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen) gäller alla offentliga och offentligt styrda aktörer.

I vilken utsträckning har ni utformat era digitala tjänster, till exempel e-tjänster och mobilapplikationer, på ett tillgängligt sätt?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Kommentar

Tillgängliga digitala tjänster

Digitaliseringen innebär att invånare ska kunna hantera olika ärenden digitalt. För att detta ska fungera är det centralt att era digitala tjänster, till exempel e-tjänster och mobilapplikationer är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Exempel på digitala tjänster är skolplattform, ansökan till förskola, felanmälan, ansökan om bygglov och aktivitetsbokning.

Har ni rutiner för att de beslut kommunen fattar, både individärenden och övergripande beslut, är tillgängligt utformade?

Ja

Nej

Kommentar

Att kunna ta del av beslut

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av beslut behöver besluten vara tillgängliga för mottagaren. Det gäller till exempel personer med synnedsättning, hörselnedsättning, intellektuell nedsättning och dyslexi.

Att tillgängliggöra beslut handlar till exempel om att innehållet i digitala format som pdf, word och EPUB 3 är tillgängligt för hjälpmedel. Beslut kan också göras tillgängliga genom att de går att få inlästa eller i punktskrift. Beslut kan för att göras begripligt också ges i lättläst.

Att beslutet är tillgängligt kan också handla om att bearbeta språket. Det behöver vara skrivet på ett enkelt och begripligt sätt och texten behöver vara logiskt disponerad.

I vilken utsträckning finns tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning med i styrande dokument för lokalförsörjning på kommunnivå?

I stor utsträckning

I viss utsträckning

Inte alls

Kommentar

Arbeta med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid lokalförsörjning

I arbetet med lokalförsörjning finns det två utgångspunkter. Dels att planera för att åtgärda brister och hinder för tillgänglighet i befintliga lokaler och, dels att säkra att nya och ombyggda lokaler är tillgängliga.

Arbetet och målsättningarna för detta kan beskrivas i exempelvis en lokalförsörjningsplan eller i andra styrande dokument.

I vilken utsträckning säkerställer ni på kommunnivå att det sker ett löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler där kommunal verksamhet bedrivs?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Kommentar

Löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler

För att åstadkomma en förändring är det bra att på kommunnivå säkerställa att det löpande sker ett arbete för att förbättra tillgängligheten i kommunens lokaler. Det kan till exempel göras genom att systematiskt

identifiera och åtgärda hinder för tillgänglighet.

Med befintliga lokaler avses samtliga lokaler i kommunens drift, det vill säga där verksamhet bedrivs och där personal arbetar. Här ingår lokaler som både ägs och hyrs av kommunen.

I vilken utsträckning säkerställer ni på kommunnivå att tillgänglighetsaspekter finns med när ni utvecklar allmänna platser?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Kommentar

Tillgänglighetsaspekter vid utveckling av allmänna platser

Fysiska miljöer och platser är inte alltid utformade så att de fungerar för alla invånare. Genom att planera och utveckla allmänna platser som är tillgängliga kan fler ta del av utbudet. Detta gäller både vid upprustning och ny-, till- och ombyggnation.

Med allmänna platser avses exempelvis grönområden, idrottsanläggningar, parkeringsplatser, friluftsområden, badplatser, lekplatser, gator, parker och torg.

Arbetet med att säkerställa tillgängligheten kan göras på olika sätt men det är viktigt att det sker systematiskt.

Tematiska frågor 2022

Nu kommer några tematiska frågor om uppföljning av funktionshinderfrågor i kommunen. Frågorna upprepas inte årligen, men de kommer att återkomma i enkäten om några år. Svaren bedöms inte/ger ingen beskrivning i sammanfattningen.

Använder ni statistik om personer med funktionsnedsättning eller liknande data för att följa upp kommunens insatser inom funktionshinderområdet?

Ja

Nej

Har ni indikatorer för hur kommunens olika verksamhetsområden bidrar till måluppfyllelse till det funktionshinderpolitiska målet?

Ja

Nej

Om ja, beskriv gärna vilka verksamhetsområden

Har ni indikatorer för hur kommunen bidrar till måluppfyllelse som tillgänglig arbetsgivare?

Ja

Nej

**Vilka utmaningar ser kommunen i sin uppföljning av funktionshindersfrågor?
Flera svar möjliga**

Funktionsnedsättning ingår inte som fråga i relevanta undersökningar

Relevanta frågor mäts inte/följs inte upp systematiskt

Kunskap saknas på kommunen om hur uppföljning kan ske (exempelvis identifiering av indikatorer)

Det finns juridiska hinder (exempelvis GDPR)

Det är svårt att nå rätt målgrupp när vi gör undersökningar

Annat, vad...

I vilken utsträckning samverkar kommunen med t.ex. statliga myndigheter, länsstyrelse, regioner, andra kommuner eller aktörer för att följa upp arbetet med funktionshinderfrågor?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Kommentar

Nu kommer några tematiska frågor som rör organisering av funktionshinderfrågor i kommunen. Frågorna upprepas inte årligen men de kommer att återkomma i enkäten om några år. Svaren bedöms inte/ger ingen beskrivning i sammanfattningen.

Vilket ansvar har den/de som samordnar arbetet med funktionshindersfrågor? Flera svar möjliga

- Kan fördela uppdrag till den övriga organisationen
- Har egen budget med utvecklingsmedel
- Ger stöd och rådgivning
- Leder utbildningar
- Leder arbetsgrupp/-er
- Utarbetar mål och insatser
- Tar emot synpunkter från allmänheten
- Annat, vad... _____

Finns det en etablerad arbetsgrupp för funktionshindersfrågor inom kommunen?

- Ja, med i princip alla delar av kommunens verksamhetsområden/förvaltningar representerade
- Ja, med vissa delar av kommunens verksamhetsområden/förvaltningar representerade

Nej

Kommentar

Frågor om MFD:s stöd

Nu kommer några frågor om MFD:s stöd som ni hittar under rubriken Verktyg och Inspiration på vår webbplats mfd.se. Det är till exempel utbildningar, vägledning, metodstöd, seminarier och lärande exempel.

Har ni inom kommunen använt något av de stöd som finns på mfd.se?

Ja, vi har använt:

Nej

Vet ej

Våra användares behov är viktiga för oss i vårt arbete. Är det något stöd som ni inom kommunen saknar på mfd.se?

Är det något ytterligare ni vill kommentera som rör enkäten?

Ni har nu kommit till enkätens slut. Vill ni skicka in kommunens svar till MFD bockar ni i rutan "Jag vill

skicka in kommunens svar "*" och klickar på "Skicka".

När ni har klickat på "Skicka" kommer ni till er sammanfattning av era svar. Klicka på "Redigera svar" i sammanfattningen om ni vill ändra något av era svar. Ni kan redigera era svar fram till att ni klickar på "Avsluta". Då stänger ni er enkät.

Kom ihåg att spara er sammanfattning genom att skriva ut den, exportera den till pdf, eller skicka den med e-post till valfri adress.

Länkar till stöd och inspiration:

[Funktionshinderspolitiskt mål och inriktning på mfd.se](#)

[FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning på mfd.se](#)

[Funktionshinderspolitiska strategier på mfd.se](#)

[Övergripande ansvar för funktionshindersfrågor på mfd.se](#)

[Föra dialog och inhämta kunskap på mfd.se](#)

[Tillgänglighet i upphandling på mfd.se](#)

[Systematiskt arbetsmiljöarbete på mfd.se](#)

[Tillgänglig rekrytering på mfd.se](#)

[Interna arbets- och kommunikationsplattformar på mfd.se](#)

[Extern webb på mfd.se](#)

[E-tjänster och mobilapplikationer på mfd.se](#)

[Tillgänglighet vid lokalförsörjning på mfd.se](#)

[Befintliga verksamhetslokaler på mfd.se](#)

[Allmänna platser på mfd.se](#)